

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра теоретического и славянского языкознания

Матюшевская
Наталья Михайловна

**Стереотип Европы в сербской языковой картине мира (на
материале словарных, анкетных и текстовых данных)**

Дипломная работа

Научный руководитель:
доктор филологических наук,
профессор А.А.Кожина

Допущена к защите

«___» _____ 2014 г.

Зав. кафедрой теоретического и славянского языкознания

кандидат филологических наук, доцент Л. А. Козловская

Минск 2014

РЕФЕРАТ ДИПЛОМНОЙ РАБОТЫ

Стереотип Европы в сербской языковой картине мира: определения и характеристики

Матюшевская Наталья Михайловна

Объем работы составляет 57 страниц; в работу включено 11 таблиц.

Ключевые слова: ЯЗЫКОВОЙ СТЕРЕОТИП, ЯЗЫКОВАЯ КАРТИНА МИРА, КОГНИТИВНАЯ ДЕФИНИЦИЯ, ЕВРОПА, ЭТНОЛИНГВИСТИКА, АНКЕТНЫЕ ДАННЫЕ, КОНТЕКСТ

Объектом исследования в данной работе является стереотип Европы в сербской языковой картине мира, предметом – структура данного стереотипа в его отражении в словарных статьях, в ассоциациях носителей языка и в современной прессе.

Цель исследования состоит в изучении стереотипа Европы в сербской языковой картине мира на основании материалов словарных статей, результатов опроса носителей языка, а также анализа контекстов современной сербской прессы, в которых упоминается Европа. Основным методом, на который опирается исследование, является метод когнитивной дефиниции Е. Бартминьского.

В результате проведенного исследования на основе данных современного сербского языка была сделана попытка восстановления структуры стереотипа Европы. В сербской языковой картине мира Европа представлена, с одной стороны, как пространственное понятие, с другой – как активный и влиятельный участник мирового культурного, общественно-политического и экономического развития. Двойственность представлений о Европе влечет за собой появление двойственности представлений о ее отношении с Сербией (гипо-гиперонимические либо близкие к антонимическим). В современных текстах наблюдается тенденция к синонимизации представлений Европы и Европейского союза, что пока не зафиксировано в системных данных языка, а также утверждается положение Европы как долгосрочной цели международного политико-культурного сотрудничества для Сербии.

В работе представлены результаты оригинального опроса носителей языка, проведенного в период с 19.03.2013 по 13.04.2013, проведен анализ материалов новейших словарей сербского языка и 553 контекстов, извлеченных из архивов сербских газет «Политика» и «Blic» за март 2013 года.

Полученные результаты могут быть включены в проект EUROJOS, а также использованы в качестве лингвокультурологического материала при обучении сербскому языку.

РЭФЕРАТ ДЫПЛОМНАЙ ПРАЦЫ

Аб'ем працы складае 57 старонак; у працу ўключаныя 11 табліц.

Ключавыя словы: МОЎНЫ СТЭРЭАТЫП, МОЎНАЯ КАРЦІНА СВЕТУ, КАГНІТЫЎНАЯ ДЭФІНІЦЫЯ, ЕЎРОПА, ЭТНАЛІНГВІСТЫКА, СІСТЭМНЫЯ ДАДЗЕННЫЯ, АНКЕТНЫЯ ДАДЗЕННЫЯ, КАНТЭКСТ

Аб'ектам даследавання ў дадзенай працы з'яўляецца стэрэатып Еўропы ў сербскай моўнай карціне свету, прадметам – структура гэтага стэрэатыпа ў яго адлюстраванні ў слоўнікавых артыкулах, асацыяцыях носьбітаў сербскай мовы і ў сучасным друку.

Мэта даследавання палягае на вывучэнні стэрэатыпу Еўропы ў сербскай моўнай карціне свету на падставе матэрыялаў слоўнікавых артыкулаў, вынікаў апытання носьбітаў мовы, а таксама аналізу кантэкстаў сучаснага сербскага друку, у якіх згадваецца Еўропа. Асноўным метадам, на які абазіраецца даследаванне, з'яўляецца метада кагнітыўнай дэфініцыі Е. Бартмінскага.

У выніку праведзенага даследавання на падставе дадзеных сучаснай сербскай мовы была зробленая спроба аднаўлення структуры стэрэатыпу Еўропы. У сербскай моўнай карціне свету Еўропа прадстаўленая, з аднаго боку, як прасторавае паняцце, з іншага – як актыўны і ўплывовы ўдзельнік сусветнага культурнага, грамадска-палітычнага і эканамічнага развіцця. Дваістасць уяўленняў пра Еўропу выклікае адпаведную дваістасць уяўленняў пра яе адносіны з Сербіяй (гіпа-гіперанімачныя альбо блізкія да антанімічных). У сучасных тэкстах назіраецца тэндэнцыя да сінанімізацыі ўяўленняў Еўропы і Еўрапейскага саюзу, што пакуль на зафіксавана ў сістэмных дадзеных мовы, а таксама сцвярджаецца становішча Еўропы як доўгатэрміновай мэты міжнароднага палітыка-культурнага супрацоўніцтва для Сербіі.

У працы прадстаўленыя вынікі арыгінальнага апытання носьбітаў мовы, праведзенага ў перыяд ад 19.03.2013 да 13.04.2013, праведзены аналіз матэрыялаў найноўшых слоўнікаў сербскай мовы і 553 кантэкстаў, выбраных з архіваў сербскіх газет «Політыка» і «Віс» за сакавік 2013 года.

Атрыманыя вынікі могуць быць уключаныя ў праект EUROJOS, а таксама скарыстаныя ў якасці лінгвакультуралагічнага матэрыяла пры навучанні сербскай мове.

ABSTRACT

BSU

Stereotype of Europe in Serbian linguistic world view: definitions and characteristics

Natallia Matsyusheuskaya

This diploma thesis consists of 57 pages, 11 tables.

Keywords: LINGUISTIC STEREOTYPE, LIGUISTIC WORLD VIEW, COGNITIVE DEFINITION, EUROPE, ETHNOLINGUISTICS, SURVEY RESULTS, CONTEXT

Object of research is a stereotype of Europe in Serbian linguistic world view,

Research subject is the structure of this stereotype reflected in dictionary entries, associations of native speakers and in modern print media.

Aim of research is to study the stereotype of Europe in Serbian linguistic world view on the basis of the materials of dictionary entries, the results of native speakers questioning as well as the analysis of the contexts of modern Serbian print media, which mention Europe. The **main method** used as basis during the research is a method of cognitive definition by Jerzy Bartminski.

Obtained results As a result of the research undertaken on the basis of the modern Serbian language there is an attempt to reconstruct the stereotype of Europe structure. Europe is represented in Serbian linguistic world view on the one hand as a spatial concept, and on the other hand as an active and high-powered participant of the world cultural, social, political and economic development. The ambivalence of the vision of Europe causes adequate ambivalence of vision of its relationship with Serbia (hypernym and hyponym or close to antonyms). There is a tendency in modern texts of synonymization of Europe and the European Union, not recorded in the Serbian language system before, and Europe is interpreted as a long-term purpose of international political and cultural cooperation for Serbia.

This diploma thesis presents the results of an original survey among native speakers held from 19.03.2013 to 13.04.2013, the analysis of the materials of recent dictionaries of the Serbian language and the analysis of 553 contexts extracted from the archives from March of 2013 of Serbian newspapers «Politika» and «Blic».

Area of possible practical application The results can be included in EUROJOS project, as well as used as linguoculturological material in teaching Serbian.